

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا
دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکترای پزشکی عمومی

عنوان :

فارماکواپیدمیولوژی مصرف مواد اعتیادآور سیگار و قلیان در هر دو جمعیت

بزرگسال و جوان در کوهورت پرشین فسا

استاد راهنما :

دکتر مجتبی فرجام

دکتر بهاره فخرائی

استاد مشاور:

دکتر عزیزاله دهقان

نگارش :

کاظم حکمت

چکیده:

مقدمه: مصرف سیگار و قلیان به عنوان یک معضل بهداشتی در سطح جهان محسوب می شود به طوری که مصرف این مواد می تواند منجر به مرگ نزدیک به پنج میلیون نفر از مردم جهان در طول سال شود.

روش کار: در این مطالعه به بررسی 13152 نفر از جمعیت کوهورت جوانان و بزرگسال فسا از نظر مصرف سیگار و قلیان و فاکتورهای اپیدمیولوژیک وابسته پرداختیم. اطلاعات حاصل توسط پرسش نامه در طی سالهای 1394 و 1395 جمع آوری شد.

نتایج: براساس این مطالعه متوسط سنی افراد مصرف کننده سیگار در جمعیت جوانان 29 سال و در جمعیت بزرگسال 49 سال بود. متوسط سنی در افراد مصرف کننده قلیان در جمعیت جوانان 26 سال و در جمعیت بزرگسال 45 سال بود. شاخص BMI در جمعیت بزرگسال در افراد مصرف کننده سیگار $23/62 \pm 4/56$ کیلوگرم بر متر مربع و در افراد جوان مصرف کننده $23/66 \pm 4/48$ کیلوگرم بر متر مربع بود. این شاخص در افراد بزرگسال مصرف کننده قلیان $25/05 \pm 4/62$ کیلوگرم بر متر مربع بود.

نتیجه گیری: مصرف سیگار در آقایان و نیز در افراد متأهل شیوع بیشتری داشت. همچنین در جمعیت بزرگسالان، مصرف سیگار در مردانی که شاخص های آنتروپومتریک (BMI، دور کمر، دور باسن) کمتری دارند بیشتر است. مصرف قلیان در بزرگسالانی که دور باسن کمتری داشتند، بیشتر بود. در جوانانی که BMI کمتری داشتند، مصرف قلیان شیوع بیشتری داشت.

کلیدواژه: فارماکواپیدمیولوژی، سیگار، قلیان

Abstract

Introduction: cigarette and water pipe is considered as a health problem worldwide so that the use of these substances can lead to the death of nearly five million people worldwide every year.

Methods: In this study, we investigated the prevalence of cigarette and water pipe use and its related epidemiological factors among 13,152 people in the youth and adult cohort of Fasa. The data were collected by a questionnaire during 2015 to 2016.

Results: According to this study, the mean age of smokers in the youth population was 29 years and in the adult population was 49 years. The mean age of water pipe smokers in the youth population was 26 years and in the adult population was 45 years. BMI index in the adult population in smokers was 23.62 ± 4.56 kg / m² and in young smokers was 23.66 ± 4.48 kg / m². This index in water pipe smokers in adult population was 25.05 ± 4.62 kg / m².

Conclusion: cigarette and water pipe use were more common in men as well as in married people. Also, in the adult population, smoking cigarette was more common in men who had lower anthropometric indices (BMI, waist circumference, hip circumference). Waterpipe consumption was higher in adults who had a lower hip circumference. Among young people who had a lower BMI, waterpipe consumption was more common.

Keyword: pharmaco-epidemiology, cigarette, water pipe